

ZGODNJA DANICA.

KATOLISK CERKVEN LIST.

„Danica“ izbaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrlet 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIV.

V Ljubljani, 2. prosinca 1891.

List I.

Okrožnica

sv. Očeta do italijanskih škofov, duhovstva in ljudstva.

Leon XIII

častitim Bratom in ljubljanim sinom pozdrav in apostolski blagoslov!

(Keneč.)

13. Sv. Oče dokazujejo, da Italija bo takrat srečna, velika, edina, zadovoljna in blazena, ako njena vlada s papežem in s Cerkvijo mir stori injenja frimasonstvu služiti. Takole pišejo:

Postavimo pa po drugi strani, da tovaršija s frimasonstvom in podpiranje tistega čistojenja, in da se Cerkvi kakor naj krepkejši socijalni moči pusti nji dolžna prostost in spolnovanje vsih njenih opravil: kako srečna sprememba bi zdajci nastopila v deželi! Kadar bi nehala nesrečno bojevanje, bi minula ne le vsa poprej obžalovana oškodovanja in nevarnosti, temveč v slavljeni laški deželi pričelo bi se novo razcvetanje vsih tistih narodovih prednosti, katerih mogočna pospeševanka se je vedno skazovala vera in Cerkev. Kmalo bi se po božji moči obnašanje v očitnem in osebnem življenju samo po sebi na boljše obrnilo, družinske zveze bi se vterdile, pri vsih raznoterih podložnikih bi se pod vpljivom sv. vere zbudil občutek dolžnosti in vesti ter zvestobe. Meddružbinska vprašanja bi se začela bližati varnemu rešenju, namreč, na podlagi djanskega spolnovanja zapovedi ljubezni in evangeljske pravice. Očitna svoboda bila bi obvarovana, da se ne zverže v razberzdanost, služila bi le k spolnovanju tega, kar je dobro, in sprejela bi značaj, kakoršen je človeka vreden. Znanstva, sej njim Cerkev daje zadnjo podlago zanesljive resnice: umetnosti, ktere ona prešinja z dihom od zgorej

in ktere gojivci od nje prejemajo nadzemeljsko navdušenje. — vse to bi se na novo povzdignilo. — Ako bi bil mir storjen s Cerkvijo, bi se verska edinost in soglasnost duhov bolj čvrsto vterdila: odpravilo bi se nasprotje med zvestimi katoličani in Italijo, in Italija bi s tem dobila močen živelj, da se v red spravi in ohrani. Ako bi se pravičnim tirjatvam papeževim zadostilo, ako bi se priznale njegove verhovne pravice in bi bil on sam zopet postavljen v resnično in djansko neodvisno stanje, potem bi katoličani družih dežel ne imeli vzroka več, Italijo ceniti za sovražnico papežev.

Tako pa zdaj (katoličani družih dežel) enodušno povzdigajo glas in zahtevajo, da naj višji Pastir njih duš zopet dobi vredno in svobodno stanje. In to zahtevanje ne prihaja iz kacega tujega priganjanja in tudi ne iz nepoznanja tega, kar je cilj njihovega djanja: temveč iz verskega prepričanja in v zavednosti, kaj da je njih dolžnost. —

Ravno nasprotno, Italija bi po edinosti s papežem pri družih narodih le pridobila na spoštovanju in veljavi. Kajti kakor je sv. Sedež zlasti Italijanom dodeljeval dobrote svoje bližine, tako so tudi zakladi vere, ki so se vedno razširjali iz tega središča blagoslova in blagra, storili imé Italije veliko in česčeno pri vseh narodih. S papežem spravljena in svoji veri zvesto vdana Italija bila bi na srečni poti pridobitve prejšnje slave in vse kar ima dandanašnja doba pravega napredka, služilo bi ji samo v novo spodbudo v napredku na njeni častni poti. Rim pa, mesto katoličanstva v pravem pomenu, od Boga že naprej odločeno središče vere in prestolice Njegovega namestnika, mesto, katero

je ravno zaradi te časti ohranilo skozi stoletja in njihove vsakoverstne dogodke svojo nerazrušno trajnost in svojo veličino. Rim, povernjen miroljubnemu in očetovskemu žezlu papeža, postal bi zopet to, kar je iz njega storila Božja previdnost in pretekli časi. Ne bil bi več ponižan za samo glavno mesto jednega samega kraljestva, tudi ne več razdeljen med dve verhovni oblasti, dualizem, kateri nasprotuje celi njegovi zgodovini, temuč postal bi vredno glavno mesto katoliškega sveta, velik po vsem veličanstvu vere in po najvišjem mašništvu, učenik in izgled pravosti in prave omike za vse narode.

14. Povsodi mora priti ljudstvo do spoznanja, da Cerkev s papežem ni sovražnica Italije (kakor kažejo sovražniki), temuč njena prava, najboljša in edina prijateljica. To razkazujejo sv. Oče nadalje.

To niso, častiti Bratje, niso prazne misli, temuč prav dobro vtemeljene nade. Terditev, katero v novejšem času razširjajo, da sta Cerkev in papež sovražnika Italije in zaveznika prekučijskih strank, je samo velika krivica, nesramno obrekovanje: framasonstvo jo premeteno razširja, hoteč s tem zakriti svoje lastne naklepe, da bi je pri njenem obžalovanja vrednem početju, oškodovanju Italije, kdo ne motil. Resnica pa, katera sledi iz vsega že povedanega, je ta-le: Katoličani so najboljši prijatelji Italije, in oni skazujejo resnično ljubezen ne samo do podedvane vere, ampak tudi do domovine, ako odločno odvrčajo framasonstvo, zametujejo njegov duh in njegove čine, in delajo na to, da nebi Italija zgubila vere, temuč jo zvesto ohranila, da se nebi borila proti Cerkvi, temuč jo častila kakor poslušna hči, da nebi sovražno ravnala s papeštvom, temuč se dobrovoljno z njim spravila. Skerbite, častiti Bratje, po vsi svoji moči za to, da luč resnice ljudstvo prešine, naj taisto spregleda, ter vidi, kje je njegov dobiček, njegova prava korist, in naj bode prepričano, da se da samo od terdne zveze z vero in od miru s Cerkvijo in papežem pričakovati za Italijo tista prihodnjost, ktera je primerna njeni slavni preteklosti.

O da bi to dobro premislili, če že ne udje in pomočniki skrivne družbe, ki se vedoma trudijo, da bi na razvalinah katoliške vere vterdili novo podobo apeninskega polotoka, pa vsaj vender nebrojni oni, kateri sicer nimajo onih zaveržljivih namér, pa vendar podpirajo njihovo politiko in tako pospešujejo njih delo samo! O da bi to premislila pred vsimi mladina, katera nima skušnje, in ker pri nji prevladuje nagnjenje, se tako lahko dá zvoditi v zmoto! Naj bi vendar premagalo prepričanje, da pot, po kateri sedaj

hodijo, pelje zgoli v nesrečo Italije! Ako tedaj še enkrat svareč kažemo na pretečo nevarnost, nas nagiba k temu edino le zavest dolžnosti in ljubezni do domovine.

Papež sklepajo okrožnico z opominom, da z drugim prizadevanjem v boju za ohranjenje sv. vere in Cerkve, je treba družiti molitev. Pravijo namreč na vse zadnje:

Ali, da se razsvetlijo duhovi in rodovitno storé Naše prizadevanje, treba je pred vsem prositi posebne pomoči iz nebes. In zato, preljubi Bratje, naj se združi molitev k skupnemu delu. Bode naj splošna, stanovitna, goreča molitev, ki naj Sercu Božjemu pohlevno silo dela in njegovo milost obilno prikličé vleče na našo Italijo, da se odvernejo vse nesreče od nje, zlasti pa vseh najstrašnejša, zguba svete vere. Kličimo za posrednico pri Bogu na pomoč prečastitljivo Devico Marijo, zmagovito Kraljico sv. rožnega venca, ki je prejela toliko oblast čez peklenške moči in je dala Italiji že toliko dokazov materinske ljubezni. Obračajmo se istotako z zaupanjem do ss. apostelnov Petra in Pavla, ki sta to posvečeno zemljo pridobila za sv. vero jo s svojim trudom posvetila in jo napajala s svojo kervjo. Kot želja in zastava Božje pomoči, katere prosimo, in kot pečat Svoje posebne ljubezni, bodi Vam apostolski blagoslov, katerega Vam, častiti Bratje, kakor tudi Vaši duhovščini in italijanskemu narodu iz vsega serca podelimo.

Dano v Rimu pri sv. Petru, 15. oktobra 1890, v trinajstem letu Našega papeštva.

Papež Leon XIII.

V Lurdu je dober zrak za bolnike.

Nadpolkovnik Z. je prišel v Lourdes (r. Lurd), kakor je bil šel svoje dni v Afriko, Italijo in na Krim. Podal se je na bojišče in duša njegovega sina je bila nasledek zmage. Le-tá se je bil namreč zgubil v mladosti in zapravlil ni samo vere, temuč tudi zdravje. Inel je sušico in ni ga bilo več mogoče rešiti. Polkovnik Z. je to dobro vedel in kot hraber vojak se je tudi v to vdal. Kot veren kristjan pa se ni mogel v to vdati, da bi sin njegov umerl kot brezverec. Vsi njegovi poskusi, da bi ga spreobrnili, bili so brezvspešni in oče je že pričel obupavati nad spreobrnjenjem. Kar mu pride v misel potovati v Lurd, toda tega imena si pred sinom še izgovoriti ni upal, ker se je sinu zdel Lurd središče praznih vraž.

Spomnil se je pa nadpolkovnik še o pravem času, da Lurd ni samo romarski kraj, temuč tudi zbirališče za potnike, ki zahajajo na Pireneje. In tako je sina pregovoril, da naj gre na Pireneje za delj časa. Jetični ljudje ne ostanejo radi dolgo časa na enem kraju in tako je bil tudi njegov sin zadovoljen s potovanjem. Peljala sta se z železnico do Lurda, kjer sta imela dva ali tri dni ostati. Potem

pa je oče govoril o daljnem potovanju, vedoč, da bolniki niso radi delj časa na enem mestu: toda mladenec ni bil pri volji odhajati. Ali je bila samo bolešna muha, ali pa je že čeznatorna sapa romarskega kraja dihala nanj tako blagodejno. In res, ko je štiri tedne ondi bival, postal je iz prostomišljaka najbolj vnet kristjan. Vdal se je v misel na smert in se pripravljaj nanjo z vsakdanjim prejemanjem sv. Obhajila. „Nezmerno srečen sem, dejal je neki dan oče. Bog mi sicer vzame mojega sina; toda samo zato, da bode iz njega, iz zavrženca naredil izvoljenca!“ In z roko si je oterl stari vojak solzo, ki se mu je potočila po zagorelem licu.

Marijino svetišče na Tersatu.

(Dalje.)

Rekanaška grajana, omenjena brata, poprej v ljubezni, jela sta se pisano gledati, pikati, pregovarjati, pričkati, sovražiti, žugati z umorom, tako da sta bila vsem na pohujšanje. Kako to? Vsak človek ima strasti, ali eno ima takorekoč posebno rad. Ona je hudobnemu duhu pot v serce, in zato skerbí noč in dan, da se mu ne zagradi, saj nihče ne sili skozi zid, če more notri pri vratih. Bratoma je zbudil in razpihaval strast nevoščljivosti, ktere gerdobo poznamo na Kajnu. Tudi semkaj je prihajalo zmeraj več ljudi, ki so dajali zaslužiti. A ker drugi ni puščal, da bi bil prvi vse grabil, odpovedovala sta se prijateljstvu vsaki dan huje. Rekanaski starašine pa sklenejo k papežu Bonifaciju VIII. poslati moža, ki naj izprosi milost, po kateri bo v njihovo občino spadal grič in kraj, da se more božjepotnikom postaviti stanovanjske, dohodki pa obračati v njihove potrebe^{*)}. To naročilo pa se ni izveršilo, ker je postalo brezpredvetno, s. hiša je grič zapustila, čez 4 mesce se je preselila na cesto, ki vodi iz Rekanata v pristan na obali morskí. V enem letu se je trikrat preselila, in na zadnjem mestu je še zdaj. V teku časa so okoli zidali hiše, poslopja, ktera so se namnožila v mesto, in Marijina hiša, Loreška kapela, je zdaj v velikanski in prelepi cerkvi. Poročajo tudi^{*)}, da so s. hišo obzidali z opeko, ker je imela šibke zidove, in so se bali, da se utegne porušiti; toda obzidje je znatno odstopilo, kakor v znamenje, da Božja moč ne potrebuje človeške podpore.

Kako so pa Rekanáčani zvedeli, da je to Marijina hiša? V okolici je bil hrib Medvednik (Mont' Urso) z gostim drevjem, pripraven za samovanje. Tu je živetaril puščavnik Pavel, s pridevkom Gozdovnik (della Selva). Zavoljo velike pobožnosti je slovel kot svetnik. Kakor drugi, hodil je tudi on v s. hišo molit. Tudi on je želel zvedeti, kaj pomeni ta hiša. Bilo mu je razodeto, podobno, kakor prej župniku Tersaskemu. To je povedal ljudem, in ljudje so verjeli. Njegova pripoved pa se je poterdila tako. Talijanski brodarji priplovejo v hervaško Primorje, in ti, kajpada,

pripovedujejo o neki hiši, ki se je od nekdaj preselila. Kedo je željnije poslušal to novico kot Primorci in Tersačani! Hitro se zbere velika družba, vladja se, zajadra na Talijansko. Ko dospejo tje, res vidijo — s. hišo nekdanj svojo, a zdaj na tujem, in ta misel jim zvabi obilne solze v oči, ki se niso mogle navžiti pogleda na s. dom Devičin. Od teh izvedó Rekanáčani, kje je bila s. hiša poprej, in čigava je. Rekanáčani odberó nato 16 verlih mož. Tem naročó, naj gredó stvar preiskavat na Tersat, a potem v Nazaret.

15. Zakaj se je s. hiša odselila s Tersata.

Postavili smo to vprašanje ne toliko, da nanj odgovarjamo, saj ni lahko, ker Bog ljudem ni odgovoren, kolikor zato, da drugim popravljamo neko smelost, in da pokažemo, kako lahko se obreže in osmeši tudi sicer bistrosodnji človek, če Božje sklepe vlačí pred sodišče svojega razuma. Po bornosti človeške pameti moremo le ugibati. Na enem svetu bo svetloba, kjer ni več vere. Bogoduhi redovnik Fr. Glaviníč pravi, da Bog ni odločil Tersata za stalno mesto s. hiši, da ga je hotel le posvetiti, a nji dati primerniši kraj^{*)}. Gotovo je, da je na Tersatu odpert vir duhovnih in telesnih milosti pobožnemu ljudstvu, in da se silno spodkopava kraljestvo vladarju teme. Rekli pa bi, operti na s. evangelije, tako je Gospod sam rekel, da zdravitelja potrebujejo bolni, ne zdravi, da je prišel iskat grešnikov. Kje pa je bilo več bolezní, več prestopanja zapovedí Božjih, manj ljubezni in svetega strahu, ko na Talijanskem, kjer je bil takorekoč vsaki proti vsakemu? Ali ni misliti, da je hotel Božji zdravnik tu pomagati s pomočki svojega usmiljenja tretí hudobi verige? Pa res opazujemo, da je jela dežela mirneje dihati, kakor prebujena iz divjih sanj. Kaj pomaga s. hiša, kjer ni vere, ne zaupanja? Tudi ni daleč nevarnost, da v bogoljubju oterpnejo, ki so v posesti in blizu svetinj. Sledi, da so bili oni kraji, ki se zdaj veseló nebeškega daru, potrebniši s. hiše kot naši kraji, kterim je to hvala, da so od nekdanj sluli za pobožne.

Turselin S. J., učen mož, pravi, da naši kraji so zgubili s. hišo, ker so bahači, ošabni, napuhnjeni, nevredni^{*)}, a popredi jih povzdiguje za bogoljubne: kako so bili prestrašeni, kako so iskali s. hišo, kako so jokali, kako jeli romati itd.^{*)} To je njegova slabost. — Martorelli prinaša to mnenje brez opazke, toraj je videti, da se zлага ž njim, in vendar imenuje „Ilirce“ spredaj dobre, priproste, pobožne ljudi^{*)}. To je njegova slabost. — Calmet, mož preobsežnega znanja, pravi^{*)}, da hiše Marijine ni bilo v Nazaretu

* Hist. T. 10. — Pa-k. Fr. 23.

*) Illyrici, sacrae domus accolae, gaudere concursu popularum: gestire suam regionem apud exteras gentes ac nationes ingenti gloria esse: credere se divino judicio caeteris gentibus esse praelatos; humanae arrogantiae vitio coelestia dona meritis hominum magis, quam Dei benignitate aestimantis. (I. l. c. 4.) — Prav ga zavrača Maroti (Dissertatio, 20), da nes pametno sega v previdnosti Božje skrivnosti: ... immerito neque satis prudenter in arcana divinae providentiae penetrare contendes.

*) Crescebat cum popularum miraculorumque frequentia religio loci et cultus. Augustissimae aedis insidens accolarum animis cura ... tanta religione omnium pectora imbuerat, ut eum locum a Deipara incolí, non solum diligi existimarent. Itaque natalem Virginis domum ipsamque Virginem quibuscunque rebus sciebant poterantque certatim colere et ornare coeperunt

*) (Teatro ist. d. s. c. Naz. 19). ... bonos et simplices, candidos Illyriae populos. — **) Dictionaire bibl. v. Naz.)

*) ... petes gratiam, ab ipsa (Beatitudine), quod dictus collis et situs pertineat et debeatur nostro publico, ut possit aedificare propter commoditatem populi devoti, qui quotidie venit ad visitandum illam (domum s.) et quod data dona possint impendi in beneficium fabricae, tanto magis, quod inter dictos fratres non est concordia ... 9. sept. 1695.

*) Turselin, c. XVI.

že v najzgodnejšem času, da kapela v Loretu je le ponaredba njena, kakor so druge. To je njegova slabost*). Kako so pa mogli s. hišo ponarejati, če je že več sto let ni bilo? ali so mrtvi povedali živim, kakošna je bila? — Naravnost terdo, očitno krivo piše Dr. O. Dapper**), ki vzrok preselitve navaja preziranje in zaničevanje od strani ondodnih prebivalcev. Kako je mogoče, da bi si tako malo marno ljudstvo zgubo s. hiše naenkrat in tako dolgo k sercu gnalo? Tako priča — l. 1596 — Turselin*): „Že je 300 let, kar se je iz Dalmacije oddalila s. hiša, in še zdaj toguje ljudstvo, kakor bi bilo novo zgubo preterpelo. Vsako leto četoma preladjajo morje in pridejo v Loreto iz dvojnega namena: Marijo počastiti in potožiti sedanje svoje stanje zapuščenja. Njih slovesno klicanje: Verni se k nam, o Marija! Verni se! kaže, da se bo žalovanje zmeraj nadaljevalo, ker se v treh stoletjih še ni pomanjšalo. Renzolio*), 100 let za Turselinom, pravi: „Videl sem jih, in sem bil globoko ganjen: ganjen sem slišal tudi njih žalovanje, ki se je godilo z razprostertimi rokami in s prosečim vedenjem: „Verni se k nam, o najlepša Gospa! Verni se s svojo hišo, o Marija!“ — Umni bralec pa, premišluj, kar je rekel s. ap. Pavel: O globoka in obilna modrost in znanost Božja! kako nedosežni so njegovi sklepi, in neizvedljiva njegova pota! (R. 11. 33.)

(Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Zoper sužnjost in človekožerstvo.) Sv. Oče rimski papež Leon XIII. so 20. novembra 1890 do vsih škofov na zemlji dali prav ginljivo okrožnico zoper sužnjost. Omenijo v začetku, da je bila sv. Cerkev vse čase zoper sužnjost in je veliko delala za odpravo te „strašne kuge.“ Okoli 100.000 afrikancev v onih krajih brez razločka starosti in spola je bilo s silo vjetih, vklenjenih, med pretépanjem daleč od doma vlečenih in kakor živinčeta po tergih prodajanih itd. Pripovedujejo tudi o kardinalu Lavigerie-u, da so ga poslali po velikih mestih, da naj ljudi vnéma k delu proti sužnjosti. Poslednjič so došli, da naj se vsako leto na ss. 3 Kraljev praznik napravijo zbirke za pomočke k zatiranju sužnjosti. Denar se pošlje v Rim in od tam se bo delil v pomoč misijonarjem, kateri delajo za zatiranje sužnjosti.

Naj pristavimo k temu, da morebiti še bolj grozovita, kakor sužnjost sama, je zvérska ostudnost, kako nekteri zamurski rodovi živé, ki se med seboj koljejo, mesarijo in človeško mesó žró. Posebno radi koljejo in jedó sovražnike, ko jih vjamejo.

Take groze se zlasti v poslednjih časih od tam naznanujejo, ko so Evropejci prederli globokeje v Afriko.

*) Dr. Pet. Rih. Kenrik, škof St. Louisski, mu imenuje one besede bedačnico, absurditas.

**) (Glej: Valtasar, XII. 3. 109.) — als aber die Einwohner dasselbe Haus nicht achteten und ungeehret liessen, ward es ihnen als unwürdigen Besitzern wieder abgenommen. — *) l. l. c. V.

*) La santa casa. 1697.

Tudi naši nekdanji ljubljanski zamurci so pripovedovali o černuhih „Njam-njam,“ kateri človeško mesó jedó; vendar tako strašnih reči nisem slišali, kakor se zdaj naznanjajo iz unih krajev.

Zato so pač katoliški misijonarji naj večí dobrotniki človeštva, kateri se podajajo med te človeške reveže, da bi jih podučili in olikali. Deržavni zbori z vladarji in velikaši po Evropi in drugod bi pač pravo zadeli, naj bi se med seboj zedinili in vsi pomagali, da se zatara nečloveško sužnjost, klanje in žertje poganov med seboj. To naj bi storili, ne pa sami olikani (?) ljudje na milijone za orožje dajali, s katerim o groznih časih ljudi streljajo, sekajo, koljejo in jih še več pobijejo, kakor divjaki sami po Afriki. Namesto zavidnosti in razporov med seboj, naj bi rajši zatirali divjaštvo med pagani.

Za novo leto.

Mir, mir, mir!

Pregledal sem več časnikov in skoraj vsi kličejo: mir, mir, pa še le mir! Svet se je naveličal razporov in nepokoja. Sej tudi Bog sam hoče mir; ko je bil mir po vsem svetu, takrat se je rodil Zveličar na svet in angelji so klicali: „Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

Le sam napuhneni, poželjivi in brezverni Herodež je mir skalil in začel nedolžne otročiče po Betlehemu klati in moriti, ker „Kralja mirú“ ni mogel doseči! In kdo so dandanes oni, ki mir kratijo, kdo so napuhneni in poželjivi Herodeži, ki se bojé deteta Jezusa in želé z Njim vred mir umoriti v katoliških šolah, v srenjskih, deželnih in deržavnih zborih, ki bi tudi ženski mladini z brezverskimi šolami radi mir umorili v nežnih srcih, ki vendar tako zvesto ljubijo Dete Jezusa, ako jim slana brezverstva ni poparila dobrega in lepega serca? Dobro znani so ti sovražniki tudi že ljudstvu s svojimi zapeljivimi nauki in načeli. Pomnijo naj nehvaležni, da s svojim počenjanjem mir razdirajo in trosijo razpor, da niso „domoljubi,“ ampak sovražniki dobrega naroda. Kdo na svetu pa bolj mir želí, kakor S. Oče rimski papež, ki so na Sv. večer pred svojimi kardinali klicali: O da bi Bog hotel, da se verne s čistim veseljem, ki klije iz božjega skazovanja ljubezni in zveličanja, da se verne tudi tisti splošni mir, ki se je prikazal o prihodu Zveličarjevem. Naj bi nebo odvernilo sovraštvo in sumničenje proti Cerkvi, ter da bi sovražniki nehali Cerkev preganjati in pustili jo prosto, da razširja po svetu svojo nadčloveško moč!

Vošimo tedaj za novo leto: S. Cerkvi mir, papežu svobodo, prostomišljakom spreobrnjenje, srenjam versko-kerščanske šole, bolnim zdravje, umirajočim nebesa.

Vošimo poganom luč prave vere, krivovercem spreobrnjenje, razkolnikom zedinjenje z rimo-katoliško Cerkvijo, zmešanim pravo pamet!

„Danici“ želimo mnogo naročnikov, dopisovalcev, pa čitateljev.

„Financministru“ pa dovolite, da si voši dosti soldov, dijakom pridnost, pobožnost, pa velike porcijone v kuhinji.

Grešnikom pokoro, dobrim stanovitnost, vsim skupaj Božji blagoslov!

Kerščansk okrajni glavar.

(Ena za novo leto.)

Iz Warnsdorfa se poroča: Te dni je bila v bližnjem Rumburg-u učiteljska konferenca, na kateri je novi okrajni glavar Krikava skoro povsem liberalne učitelje tako nagovoril, kakor si niso mislili. Ti gospodje menijo, da se govori le v duhovskih krogih in katoliških društvih na liberalnem severnem Českem o potrebi verskih šol; novi okrajni glavar Krikava pa se je prav čvrsto izrekel za kerščansko vzgojo, in ni se bal, da ga bodo razvpili za klerikalca. Ko je okrajni glavar pripoznal v svojem nagovoru verli poduk v šolah rumburškega okraja v oziru umske olike, opomnil je: „Omeniti pa moram tudi jedne napake. V nekaterih šolah rumburškega okraja sem pogrešal podobo našega Odrešenika Jezusa Kristusa. Tudi ni napravilo name dobrega vtisa, ko nisem bil pozdravljan s prepomenljivim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Moja želja je, da bi prišel zopet ta pozdrav v navado po vseh šolah kerščanske naše države. Nikakor se mi ne zdi primérno, da pozdravljajo otroci svoje učitelje in višje dostojanstvenike s tje bersnjenim: „Dober dan!“ Za mladino je najpripravnejši in najlepši pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Jaz želim, naj bi se vzgajala naša mladina v kerščanskem smislu*), ker le s tako vzgojo se vceplje v njena serca kal lepih lastnosti ter zavaruje pred skušnjavami. Če bi se mladina vzgojala brez ozira na Boga in večnost, pasti morajo svetovnega reda večni zakoni. Verski indiferentizem (vnémarnost) nikakor ni v šolah na svojem mestu, marveč pokazati mu moramo vrata.“ („Slov.“)

Obhajilo mutastega dečka.

Listič „Echo“ N. lj. Gospé to-le piše: Dne 13. aprila 1461 živelo je v R. ubogo nemo dete, katero je najraje bivalo v cerkvi. Na velikonočno nedeljo bilo je zopet s svojo materjo v cerkvi, in ko je videlo, kako duhoven obhaja vernike, se je hrepeneče oziralo za sv. Hostjo. To videč in v sercu priganjana stopila je mati k duhovnu in ga prosila, naj obhaja tudi njenega sina. Duhoven se je branil, toda mati je pretakala solzé in tudi otrok se je splazil k duhovnu sklenil ročice in upiral proseče vanj oči. Duhovna je to ganilo. In komaj se je sv. Hostija dotaknila dečkovih ustnic, že je spregovoril mladosten glas: Adjutorium nostrum in nomine Domini!..... Mati pa je vskliknila: „O moj sin, ti govoriš!“ — „Da, mati, hvala Bogu! Da, mati, hvala Bogu!“ — Ljudstvo pa se je pričelo glasno radovati in je zapelo: Te Deum laudamus! In še zdaj se vsako leto obhaja obletnica.

Jubilej mariannhill-skega opata.

Opat trapistev v Mariannhill-u v Natalu (južna Afrika) p. Franc praznoval je nedavno na tistem 40letnico, kar ga je sivolasi škof Galura v mašnika posvetil. Kedo bi si bil takrat mislil, da bode deloval tako daleč izven škofije. Zlasti pa opat sam ne, ker

*) Sej še na protestanskem Pruskem je začel v tem oziru vgodni duh se razodevati.

je bil vedno bolehen in mu je zato tudi prečast P. tedanji škof Vincencij Gasser odsvetoval, ko je hotel nekaj let kasneje iti za misijonarja med Indijance v Ameriko. Nastavil ga je na Predarelskem. Ko je obhajal 25letnico svojega duhovništva, bil je že trapist v Bosni, ravno ko so Avstrijanci zasédali to deželo. A tudi ondi ni dolgo ostal; podal se je v južno Afriko in vstanovil tam slovečo opatijo „Mariannhill“, kjer biva sedaj že nad 400 redovnikov in redovnic. Opomniti je treba, da je tudi v Bosni bil že poprej vstanovil znameniti samostan „Marija-Zvezdo.“ Vstanovil je v Afriki tudi nov red, takoimenovane „Rudeče sestre“ po njihovi rudeči redovniški obleki. Red šteje sedaj že 180 udov... Ni bilo še slišati, da bi kaki misijon med zamurci delal s tolikim vspehom, kakor trapiški red prečast. opata P. Franca. Bog ga ohrani še mnogo lét!

Božična.

Kónec vročim je željam,
Slava bod' Bogu in čast;
Napolnuje božji hram,
Mir nebeški, rajska slast;
Angeljci prepevajo,
Pesmice odmevajo,
Prišel k nam je božji Sin.
Iz nebeških visočin.

Nam Marija dala Te,
Jezušček, presveti Bog.
V jaslice dejala je,
Da vseh nas rešiš nadlog;
Rajskomili Jezušček,
Snežnobeli Limbarček,
Vnēmi v sercu živi plam
Zdaj ljubezni svoje nam! —

Vemo, da, o Jezus Ti,
Sreče si prepolen vir;
Radosti brez Tebe ni,
V Tebi najde serce mir.
Torej Tebi dam sercé,
Sladko božje Detice! —
Tje ga denem na oltar
Sprejmi milostno ga v dar!

Daj, pri Tebi naj klečim
Naj Te molim. Jezus moj;
V Tvojo ljubav se vtopim,
Bodi večno Ti z menoj!
Serce k Tebi pošlji,
Le po Tebi hrepeni.
Ki na svet rodil si se,
Ti moj Bog in moje vse!

S. M. Bonavent.

Božična.

(Narodna, nekoliko crnana.)

Včakali spet smo veselo to noč,
Ki nam prinesla z nebés je pomoč;
Radujmo se!

Dolgih štir' tavižent let raj bil zapért,
Zdaj pa je zopet vsem ljudstvom odpert;
Oj srečni čas!
Srečni nocoj zarés čas je za nas,
To nam spričuje sam angeljski glas.

Včakali spet i. t. d.
Rajska svitloba obseva nebo,
Štalca pri mestu žari se lepo;
Že glorio —
Angeljci Bogu pojo,
Mir pa človeškemu rodu naj bo.

Včakali spet i. t. d.
Čudo, prečudo nocoj se godi,
Dvica Marija nam Dete rodi,
Dete lepo.
Dete lepo, Dete sladko,
Ki vse rešilo nas hudega bo.

Včakali spet i. t. d.
V hlevce hitimo s pastirci tud' mi,
Kjer zdaj Mesija blagosti deli.
Prosimo Ga!
Prosimo Ga, Kralja sveta,
Da tud' nebeških kaj milost nam da!

Včakali spet i. t. d.
Ker se rodil nam je Kristus Gospod,
In je odrešen človeški zdaj rod,
Naj se glasi,
Naj se glasi, večno doni:
Hvaljen Mesija, Zveličar si Ti!

Jos. Lecičnik.

Razgled po svetu.

Italijansko. (Spoštovanje do presv. Hostije.)
Večja romarska množica obiskala je Vezuv in Pompej, ter se ustavila v gostilni, kjer so želeli si pred kosilom umiti roke. Gostilničarka jim je nosila vode. Ko je prišla do nekega potnika, opazila je, da je duhoven, ter je položila stran brisačo, s katero so se obrisovali drugi gostje in rekla: „Ne spodobi se, prečastiti gospod, da bi se persti, kateri nosijo presveto Hostijo, dotaknili tega priprostega platna.“ In berzo je vzela iz omare vezeno ruto, ter jo podala, gosp. duhovnu. To je v resnici lep vzgled pobožnosti priproste ženske.

Nima vsakdo sreče, dotakniti se sv. Hostije na oltarju z lastnimi rokami. To pravico imeli so samo prvi kristjani, da so se sami obhajali; sedaj pa smejo to samo duhovni. Pa če prav ne more vsakdo vzeti v roke sv. Hostije, je vendar vsakdo lahko sprejme z ustnicami in s srcem. Spoštujmo torej svoja serca, te žive tabernakeljne božje in lepšajmo jih z najlepšimi krepostmi. (Annalen v. Lourdes.)

Coni na Laškem, 16. dec. — Posvečuj praznik! Pet planinskih lovcev, ki so v nedeljo izlet napravili, je pri Saccarellu velik sveženi pláz zasul... Kolikrat se zgodé nesreče, ker se nedelja ne posvečuje! Kdaj se bo svet spametoval?

Na Nemškem je zmeraj več upanja, da bodo jezuite zopet poklicali v deželo, ko bodo poprej pod klop vergli sovražno postavo, vsled ktere so bili pregnani iz dežele. Tega se pa liberaluhi bojé, kajti so prijatelji rudečkarjev bolj, kakor jezuitov. Sram jih bodi!

V Rimu, kakor piše protestanški „Reichsbote“, hočejo zidati nekako „Lutherkirche“... Zakaj tudi ne ene, „Garibaldikirche“, „Giordano-Brunokirche“ itd. itd. Antikristom ni nikoli dosti „gnjusobe razdjanja na svetem mestu!“

Rimski mestni očetje so pred nekterimi mesci verh stopnic, ki deržé na Kapitól, vtaborili volkuljo — v železni kurnik; ta bestija je namreč znanje rimskega mesta... Prav lepo!? pa naj bi ji dali za tovaršico še lisijaka. Nekdaj so rimski pogani kristjane klali in morili, njih premoženje pa grabili, znano je, kako grozno so bili razdraženi na sv. Lorenca, ker je bil premoženje razdal ubogim predno so ga na ognju pekli; — zdaj pa tudi za ubožne namenjene vstanove Cerkvi jemljejo, papeža samega in verne katoličane po duhovno tarejo in peklijo z razširjanjem framasonstva, krivoverstva, s preslavljanjem naj večih sovražnikov sv. Cerkve.

Rim. (Papežev govor na Sveti večer.)
Po stari šegi na sveti večer kardinali v Rimu sv. Očetu srečo vošijo; papežev odgovor na to čestitanje je sploh tehten ter ga navadno vsako leto po svetu razglasé. Letos so sv. Oče kardinalom odgovorili, kako jih močno veseli njih vošilo po kardinalu dekanu izročeno, da pa je že mnogo let kaljivo to veselje, ktero sicer rojstvo Zveličarjevo vsem svetu oznanuje. Vzrok so nezgode, ktere sv. Cerkev terpi ravno od tistih narodov, ktere sv. Cerkev naj bolj blažuje. O naj bi se vernil tisti mir, ki so ga angelji vošili ljudem o rojstvu Zveličarjevem! Veselje veliko je pa vendar za sv. Očeta to, ko vidijo kako se katoličani vnémajo za nauke, ktere jim dajejo (zlasti v svojih okrožnicah) in kako se deržé pravil, ktere jim oni kažejo.

To sv. Očeta nagiba, da vnovič obračuje oko na Italijo, ker tam, v središču božje vere, je tudi središče sovražnih naklepov zoper sv. Cerkev. To pa nalaga italijanskim katoličanom posebne dolžnosti. Dalje papež zavračajo vernike na zadnjo okrožnico, v kateri so pojasnili, kaj da sovražniki namerjajo z Italijo. (Sklep te okrožnice je v današnji Danici.) Zašli so nasprotniki tako daleč, da jim je sovraštvo zoper katoličane nekaj svetega in zveste katoličane lažljivo cenijo za naj hujše sovražnike Italije. Po njih misli sovražniki Italije niso tisti, ki sejejo med narod brezverstvo, ki ropajo Cerkvi darove Jezusove, njegove Cerkve, ki učijo krivico, ki podirajo oblast, ki dervé narod v propast; — temuč po njih farizejskih nauk je sovražnik Italije tisti, kdor hoče narodu ohraniti vero njih očetov in cerkveno edinost razberzdanost in rogovilstvo pa krotiti in ustaviti. Nerazumljive so tolike zmote; ti Italijani žele velikavost svoje domovine, pa ne spoznajo, da sreča in blagor se prav lahko strinja s pokorščino do sv. Cerkve in papeža, da naj zanesljivši pot do sreče Italije je pomirjenje s papežem.

V tolikih zmotnjavah je dolžnost katoličanov, da ostanejo stanovitni pri pravem nauku, in da se v edinosti z vso odločnostjo zoperstavijo prederznemu brezverstvu, in naj ne verjamejo pretvezam, da tu

gre za državno korist. Katoličani naj se ne dajo v zanjke vjeti in naj bodo stanovitni v boju za vero in sv. Cerkev.

Lurd. (Sv. Oče in Lurška božja pot.) Pater Powel Fiteau in jeden njegovih redovnih bratov sprejeta sta bila v avdijenci v Vatikanu 2. svečana 1890. Ko prideta na versto, imenoval je obrednik misijonarja „Naše ljube Gospé Lurške“. Pri imenu „Naše ljube Gospé“ zažarilo se je lice sv. Očetu v posebnem svitu in zaklicali so: „Ha! Naše čudovite Gospé!“

„Dali ste ji pravo ime, sveti Oče!“ odvernili je srečni pater, „kajti Ona ne jenja delati čudežev.“

„Vendar se Francija še sedaj ni zbudila,“ dejali so sv. Oče. „Hotel bi, da bi vsa Francija romala v Lurd.“

Pater je razložil sv. Očetu, da prihaja francosko ljudstvo iz vseh krajev države tjekaj. — „Prav,“ menili so sv. Oče Leon XIII: „toda želel bi, da bi vsa Francija, tudi framašoni romali v Lurd. — Božja pota v Lurd so mi velika tolažba in učinijo mnogo dobrega.“ Potem so podelili Sveti Oče obema misijonarjema apostolski blagoslov. („Echo U. L. von Lourdes.“)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomere, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Oseba bolna na roki. — Oseba za voljno poterpljenje. — Več oseb za spreobrnjenje.

Listek za raznoterosti.

Za lepo novo leto kaj.

„Duhovni Pastir“ VIII. letnik s prilogo „Zbirka lepih izgledov“ od prešnjega leta se dobivajo po 60 kr. in se nadaljujejo; „Obrambni govori“ dr. Lampeta pa po 40 kr. Bodi govornikom goreče priporočen. Naročnina je 4 gld. Tega in naslednjih del je vrednik verli g. katehet Ant. Keržič.

„Kerščanski Detoljub“ nastopi IV. leto. Listič izhaja štirikrat na leto in prinaša lepih naukov za pravo kerščansko vzgojo mladine. V dosedanjih letnikih nam je posebej omeniti sestavkov: „Sedem poglavitnih grehov in otročja vzgoja“, „devet ptujih grehov in otroška vzgoja“, „izgledi bogoljubnih mater“, „blagoslov Božji“, mnogo spisov o imenitnosti in potrebi kerščanske vzgoje, in veliko koristnih naukov in nasvetov, kateri so tem mikavniši, ker se pojasnujejo z izgledi in zgodbami. — Priloge pa so bolj otrokom namenjene, čeravno jih lahko s pridom rabijo tudi odrasli. Posebej moramo priporočiti: „Angeljčka“, ki je do zdaj izšel že v 5 zvezčkih;

„Ali znaš?“ potem „Mala zakladnica“, „Dobra spoved“ v 5 zvezčkih itd. — List stane s prilogami samo 40 kr. Tudi poprejšnji letniki so še na prodaj skupno in tudi posebej ravno naštetih knjižice za mladino.

„Dom in svet“, 4. letnik, izhaja po 3 pole na mesec, priporočevanja vreden leposloven list, z lepimi podobami. Cena 3 gld. Vrednik in lastnik dr. Fr. Lampe.

„Domoljub“, kot priloga k „Slovencu“, dobiva se tudi posebej, dvakrat na mesec. C. 80 kr. Vrednik tega izvrstnega lista je čast. g. stoljni kapl. Andr. Kalan.

Umerl je dne 27. dec. prečast. g. J. Lobe, bivši župnik na Nemški Reki in zlatomašnik v 81. letu svoje starosti. Pogreb je bil dne 29. t. m. Naj v miru počiva!

Bodite pripravljeni! Nagla smert je začela pogosto ljudi zadevati: 26. dec. je gospodičina Antonija Kušar, sestro gospé Sovanove, mrtvud zadel na poti; 28. dec. pa gospodičinja Marija Pavlin hoče vverstiti se med pogrebce A. Kušarine tisti trenutek omahne in se zgrudi, v stražnici bližnje hiše prejme sv. poslednje olje po urno poklicanem duhovnu, in zdravnik — berzo na mestu — poterdi, da jo je mrtvud zadel na srece. K sreči ste bili obe dobri katoličanki, gotovo pripravljene za smert. Pri vsih pa ni tako; sliši se tu pa tam o kakem žganjepiveu, ki so ga našli mrtvega. Bodimo torej pripravljeni v novem letu, ker ne vemo ne dneva in ne ure, kdaj Gospod pride, in ker smo dolžni vse življenje Bogu darovati.

Skrajna malomarnost! Ni prav redko, da leta kak pes po šenklaški cerkvi semtertja in moti pobožne molilce. To je skrajna malomarnost, ko je vendar na vratih z debelimi čerkami zapisano: „Ni pripuščeno psov v cerkev jemati.“ Sicer pa vsakemu že razum sam pové, da se to nikakor ne spodobi! To je pritožba nekega civilista.

Zamorski duhoven o Daniel Sorúr Farin-Den, afrikanski misijonar, pel bode novega leta dan ob 9ih dopoldne v tukajšnji frančiškanski cerkvi veliko mašo. Med mašo bode darovanje za misijon v srednji Afriki. — Istega dne popoldne o 1/2.4ih pa bode imel misijonar o. Ksaverij Gejer v uršulinski cerkvi nemški govor, zamorski pater pa litanije, pri katerih bo tudi darovanje.

Rim. (Časna zmaga.) V Rimu so katoličani postavili 25 kandidatov za volitev v srenjski odbor in zmagali so v resnici z veliko večino. Sv. Stol je namreč prepovedal katoličanom vdeleževati se pri političnih volitvah, n. pr. v državnem zboru; vdeleževanje pri administrativnih (okrajnih in srenjskih) volitvah pa ni prepovedano, temveč priporočeno.

V Liverpoolu je bilo to leto 15.000 oseb zaradi pijanosti in nespodobnosti v zapor djanih. — Grozno! Pa nekaj dobrega je vendar le na tem, to namreč: da se očitna nespodobnost strahuje, česar ni povsod.

Trapisti. Trideset ljudi podalo se je čez Kolin in Vlissingen v Marianhill v južno Afriko, in hočejo stopiti v ondotni samostan oo. trapistov. Med njimi so ljudje iz vseh stanov, največ je poljedelcev, eden je tudi nek baron iz Ogerskega. Vsi so navdušeni za razširjanje sv. vere med Kafri.

V **Francišškanskem samostanu** je pretekli ponedeljek za šušico umerl č. P. Amat Korošak, bogoslovec 3. leta, posvečen 18. okt. 1889. Bil je zelo pobožen; ves udan v voljo Božjo je rekel ob 11ih dopoldne: „To je moja zadnja ura“ in je res dušo Bogu izročil malo pred poldnem. R. I. P.

V **Kočevski reki** je 27. dec. umerl vpokojeni župnik in zlatomašnik preč. g. Jan. Lobe v 81. letu svoje dobe. R. I. P.

Zamurska misijonarja. Čč. gg. Ksaverij Geyer in Daniel Sorúr Farím Den, sta v hiši katol. rokodelcev pretekli torek, 30. grud., poslušavce močno razveselila z znamenitima govoroma o sužnjosti ob Nilu in ondotnem katol. misijonu. Izverstno je bilo poročilo Geyerovo o sužnjosti, musulmanstvu, in pomočnik, kako bi bilo mogoče ondotno černo ljudstvo iz revščine povzdigniti k veri in olik. — Zamurec je ob koncu pripovedoval, kako so kupci s sužnjimi vjeli njega z vso družino vred in jih v sužnjost tirali; potem, da je čez 2 leti ušel arabskem gospodarju

in pribežal k misijonarjem, bil kerščen, je dalje študiral 7 let v Propagandi v Rimu, in 2 ali 3 leta v Bejrutu ter bil poslednjič mašnik posvečen. Bila je poslušalcev polna dvorana, ki so tako zvesto poslušali, kakor bi žive duše ne bilo v sobani. Bili so med poslušavci tudi prezvišeni gospod knez in škof.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: M. 40 kr. — „Fr. Hnibacki“ v Dražgošah „bori družinici za božični dar“ 5 gld. — Bl. gosp. dr. Jerni Zupanec, predsednik c. kr. notarske zbornice za Kranjsko itd., 50 gld. — Iz Preserja preč. g. župnik Ign. Podobnik 2 gld.

Za sv. Detinstvo: Iz Nov. mesta več oseb poč. br. Rih, 5 gld. — Nekdo 5 gld.; dve gospodičinji 5 gld.; nekdo 1 gld. — vse iz Nov. mesta po milgsp. proštu P. Urhu.

Za vstanovitev stalne večji rezidence čč. oo. Jezuitov v Ljubljani mesto sedanjega „provizorja“: Gospod P. M. vdrugeč 400 gld. — J. C. 50 gld.

VABILO

k naročevanju na 44. letnik

„ZGODNJE DANICE.“

Kdor je že blizo kakih osemdesetkrat koledoval za naročevanje na kak list, že skoro ne vé, kaj bi rekel. Veste, kako se je godilo varhu „Zgodnje Danice“ — Marije Device — pozna leta? Veliko in mnogo je ponavljal prelepi nauk: „Otročiči, ljubite se med seboj!“ Jaz pa pravim: Slovenci, ne dajajte s slaboverstvom prilike k prepiru, temveč v edinosti se ljubite med seboj, ljubite Marijo Device in naročujte se tudi pridno na „Zgodnjo Danico“, ki je njena lastina. Danica ima silno obširno polje, derži se pa stalno ene poti. Mnogi listi dan danes vodijo bralce ne po pravi poti, ampak pod pot in v brezno, in to je smertna rana našega časa. Sv. Lavrencij Justinijan imenuje Marijo „Tolažnico našega popotvanja“, in na to vedno meri tudi naša „Zgodnja Danica.“

Kdor je s temi zadovoljen, ga prijazno vabimo, naj nas podpira: naj pride z dopisi, naj pride z naročilom, naj pride s priporočevanjem „Zg. Danice.“

Zdaj pa živa in priserčna zahvala vsim p. n. naročnikom in verlim sodelavcem našega lista, pa vesele božične praznike vsim blagim Slovencem!

Naročnina znaša:

Za celo leto po pošti 4 gld. 20 kr.
„ pol „ „ „ 2 „ 20 „

V Ljubljani prejmana za celo leto 3 gld. 60 kr.
„ „ „ pol leta 1 „ 80 „
„ „ „ 1/4 leta — „ 90 „

Za prinašanje na dom se plača 40 kr. na leto. Posamezne številke po 10 kr. Za spremenjenje napisa med letom 15 kr.

Naročnina se po naj cenejši poti poštnih nakaznic pošilja pod naslovom: „Blaznikova tiskarna v Ljubljani.“

Vredništvo in založništvo.